

Spis treści

Przedmowa do wydania drugiego	V
Wykaz skrótów	IX
 Rozdział I. Pojęcie i funkcje prawa	1
1. Idea ładu społecznego i wizje prawa	1
2. Prawo jako zjawisko społeczne	6
3. Wieloznaczność terminu „prawo”	8
4. Funkcje prawa	9
 Rozdział II. Prawo jako przedmiot badań naukowych	13
1. Podstawowe problemy nauk prawnych	13
2. Płaszczyzny badawcze w prawoznawstwie	14
3. Naukowość prawoznawstwa	17
 Rozdział III. Prawo a inne regulatory zachowań	19
1. Prawo i wartości. Kultura prawna	19
2. Wielość systemów normatywnych	21
3. Normy moralne i obyczajowe	22
4. Relacje między prawem a moralnością i normami obyczaju	24
 Rozdział IV. Prawo i państwo. Wzajemne związki	29
1. Prawo jako zjawisko polityczne. Instrumentalizacja prawa	29
2. Określenie państwa	31
3. Związki prawa i państwa	35
 Rozdział V. Język prawa	37
1. Rodzaje wypowiedzi	37
2. Język prawny i język prawniczy	42
 Rozdział VI. Normy, przepisy prawne, zasady prawa	43
1. Pojęcie normy postępowania	43
2. Abstrakcyjność i generalność norm prawnych	44
3. Elementy norm prawnych	46
4. Hipoteza normy prawnej	47
5. Dyspozycja normy prawnej	48
6. Obowiązek i uprawnienie	52
7. Kompetencja	56
8. Sankcja normy prawnej. Rodzaje sankcji prawnych	57
9. Koncepcje budowy normy prawnej	62
10. Przepis prawny. Norma a przepis prawny	66

11. Rodzaje norm i przepisów prawnych	68
12. Zasady prawa i ich rodzaje	75
13. Instytucje prawne	76
Rozdział VII. Obowiązki prawa	77
1. Pojęcie obowiązki prawa	77
2. Obowiązki prawa w przestrzeni i czasie	80
Rozdział VIII. System prawa	83
1. Pojęcie i rodzaje systemów. Pojęcie systemu prawa	83
2. Elementy systemu prawa i związki między nimi	84
3. Zasada niesprzeczności norm i reguły kolizyjne	85
4. Zupełność systemu prawa. Luki w prawie i sposoby ich usuwania	90
5. Zróżnicowanie systemu prawa jako efekt procesu historycznego	95
6. Kryteria podziału prawa na gałęzie	97
Rozdział IX. Tworzenie prawa	101
1. Pojęcie źródeł prawa	101
2. Sposoby tworzenia prawa w ich historycznym rozwoju	102
3. Pojęcie ustawodawcy. Ustawodawca racjonalny	108
4. Stanowienie prawa w państwach współczesnych – zasady ogólne. Akty normatywne	110
5. Budowa aktu normatywnego	114
6. Charakterystyka aktów normatywnych na przykładzie Polski	116
Rozdział X. Wykładnia prawa	123
1. Pojęcie wykładni prawa	123
2. Teorie wykładni prawa	124
3. Rodzaje wykładni prawa	126
4. Reguły interpretacyjne i inferencyjne	133
Rozdział XI. Przestrzeganie i stosowanie prawa	137
1. Pojęcie przestrzegania i stosowania prawa	137
2. Proces stosowania prawa i jego etapy	140
3. Stanowienie a stosowanie prawa	144
Rozdział XII. Stosunki prawne	145
1. Pojęcie stosunku prawnego. Fakty prawne	145
2. Podmioty stosunku prawnego	147
3. Przedmiot i treść stosunku prawnego	152
4. Rodzaje stosunków prawnych	152
Rozdział XIII. Odpowiedzialność prawna	157
1. Pojęcie i ogólne zasady odpowiedzialności prawnej	157
2. Przesłanki odpowiedzialności prawnej na przykładzie odpowiedzialności karnej	159
3. Fikcja powszechnej znajomości prawa	160
Rozdział XIV. Sprawiedliwość i praworządność	161
1. Idea sprawiedliwości i jej znaczenie w procesie stanowienia i stosowania prawa	161
2. Praworządność (rządy prawa)	165
3. Gwarancje praworządności	169
4. Demokratyczne państwo prawne	171
Indeks rzeczowy	173